

**Osnutek dogovora za razvoj
Južnoprimorske oz. Obalno-kraške
regije**

2016-2019

Koper, 14. 12. 2015

KAZALO

POGLAVJE 1: POVZETEK REGIONALNEGA RAZVOJNEGA PROGRAMA.....	3
1. UVOD.....	3
2. REGIONALNI POTENCIALI, RAZVOJNE PREDNOSTI IN OVIRE	3
3. RAZVOJNA VIZIJA, CILJI IN PRIORITETE	4
3.1. VIZIJA	4
3.2. STRATEŠKI RAZVOJNI CILJI REGIJE	5
3.3. PRIORITETE RAZVOJA REGIJE.....	5
4. RAZVOJNA SPECIALIZACIJA REGIJE	8
5. KLJUČNI PROJEKTI REGIJE.....	9
5.1. NACIONALNI PROJEKTI, KI IMAJO STRATEŠKI POMEN ZA REGIJO.....	9
5.2. REGIJSKI PROJEKTI STRATEŠKEGA POMENA.....	10
5.3. REGIJSKI PROJEKTI NACIONALNEGA POMENA	12
POGLAVJE 2: OPIS MERIL ZA IZBOR IN POSTOPKA IZBORA NAJPOMEMBNEJŠIH PROJEKTOV.....	13
OPIS MERIL	13
OPIS POSTOPKA IZBORA	13
POGLAVJE 3: SEZNAM NAJPOMEMBNEJŠIH PROJEKTOV	15
POGLAVJE 4: PREDSTAVITEV NAJPOMEMBNEJŠIH PROJEKTOV	16
OPREDELITEV REGIJSKO SPECIFIČNIH PODROČIJ	16

POGLAVJE 1: POVZETEK REGIONALNEGA RAZVOJNEGA PROGRAMA

1. UVOD

Obalno-kraška regija je ena od dvanajstih statističnih regij Slovenije. Obsega občine Divača, Hrpelje-Kozina, Izola, Komen, Mestno občino Koper, Piran in Sežana, po novem pa tudi občino Ankaran (z regijo pri razvojnih vprašanjih sodeluje tudi občina Ilirska Bistrica, tako razširjeno regijo imenujemo Južna Primorska). Obalno-kraška regija obsega 1.044 km², v njej je 1.7.2013 živelo 112.154 prebivalcev.

Regionalni razvojni program (RRP) vključuje ključne analize, vizijo razvoja ter podrobnejši opis prioritet in ukrepov, časovni načrt za izvedbo, okvirni finančni načrt in predvidene vire financiranja. Opredeljeni so tudi sistemi spremljanja, vrednotenja in organiziranosti izvajanja RRP ter informiranja in obveščanja javnosti o načrtovanju in izvajanju RRP.

V pričujočem povzetku RRP so navedeni regionalni potenciali južnoprimorske regije, njene razvojne prednosti in ovire, predstavljeni so vizija, strateški razvojni cilji in prioritete, opisana je razvojna specializacija regije. V zadnjem poglavju so predstavljeni ključni projekti regije: nacionalni projekti, ki imajo strateški pomen za regijo, regijski projekti strateškega pomena in regijski projekti nacionalnega pomena. Vsi omenjeni projekti so predstavljeni v 12. poglavju RRP. Pri tem poudarjamo, da navedeni projektni predlogi ne predstavljajo nabora projektov, pripravljenih za umestitev v prvi dogovor za razvoj regije, saj Razvojni svet južnoprimorske regije o tem vprašanju še ni razpravljal. Regija namreč še pričakuje potrditev RRP s strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

2. REGIONALNI POTENCIALI, RAZVOJNE PREDNOSTI IN OVIRE

Obalno-kraška regija je edina slovenska regija, ki leži ob morju, s katerim so povezani ključni deli njenega gospodarstva. Po razvitosti se je redno uvrščala med najboljše v Sloveniji, takoj za osrednjeslovensko regijo, v zadnjem obdobju pa je zaostala tako za svojimi najbolj razvitimi sosedi čez mejo kot tudi v primerjavi s slovenskimi regijami (po indeksu razvojne ogroženosti).

Največ bruto dodane vrednosti ustvari v storitvenih dejavnostih, med katerimi so najbolj zastopani trgovina, gostinstvo (turizem) in promet (steber je trgovsko pristanišče v Kopru), po drugi strani pa upada delež gradbeništva in predelovalnih dejavnosti. Pristanišče ima dobre perspektive za nadaljnji razvoj. Turistični sektor ima dolgo tradicijo, razvito turistično infrastrukturo in turistične produkte.

Finančna in gospodarska kriza, predvsem pa kapitalsko izčrpavanje podjetij, so regijo prizadeli bolj kot nekatere druge regije, kar se kaže predvsem v visokem padcu gospodarske aktivnosti. Podjetja v regiji so po izgubah in zadolženosti nad povprečjem, regija je po letu 2008 izgubila veliko delovnih mest, upadla je stopnja delovne aktivnosti, povečala se je stopnja brezposelnosti (nadpovprečna je v kategoriji starejših, močno se je povečala tudi med mladimi). Težave v gospodarstvu, večja brezposelnost in nižje plače se posledično kažejo v nižji ekonomski moči prebivalstva regije in tudi v naraščanju revščine in socialne izključenosti. Regija se danes po najpomembnejših kazalcih raziskovalno-razvojnih dejavnosti (po deležu inovacijsko aktivnih podjetij, izdatkih za raziskave in razvoj, po številu zaposlenih v tej dejavnosti) uvršča v spodnjo polovico slovenskih statističnih regij.

Ključni razvojni potenciali so geostrateška lega v povezavi s koprskim trgovskim pristaniščem in napovedmi prihodnjih blagovnih tokov; razvoj turistične ponudbe (vključno s športnim turizmom) in učinkovitejše trženje na temelju že zgrajene in nove infrastrukture ter kompetenc; krepitev vloge znanja in povezovanje/sodelovanje v gospodarstvu; ustvarjalni potenciali ljudi vključno z brezposelnimi; promocija zdravega mediteranskega sloga življenja, pridelovanje kakovostne hrane v povezavi z razvojem podeželja, trajnostni vzorci gospodarjenja in življenja (npr. promet, energetika, prostorsko urejanja) ter kakovostno okolje, kulturna dediščina in narava.

3. RAZVOJNA VIZIJA, CILJI IN PRIORITETE

3.1. VIZIJA

Vizijo razvoja regije Južna Primorska za obdobje 2014-2020, kot so jo opredelili partnerji v procesu priprave dokumenta, lahko povzamemo v naslednje:

Južna Primorska - Evropsko okno v svet. Regija uspešnega gospodarstva visoke kakovosti bivanja na temelju ustvarjalnosti ljudi in trajnostnega gospodarjenja z dobrinami.

Za uresničitev vizije je nujen **gospodarski preboj** za preusmeritev nesprejemljivih trendov vse manjše stopnje zaposlenosti, povečevanja števila ljudi, ki jim grozita revščina in socialna izključenost, usihanja družbenih storitev, ki so ključnega pomena za kakovost življenja, in **krepitev trajnostnih vzorcev** proizvodnje, potrošnje in prostorske organizacije v regiji.

Evropsko okno v svet pomeni razvoj regije, ki bo temeljil na morju in obmorski legi (tu segajo pomorske poti najgloblje v srednjo Evropo), pristanišču, kot vozlišču logističnih, transportnih in blagovnih povezav ter storitev, pa tudi na trajnostnem razvoju turizma v priobalnem in zalednem Krasu kot pomembnemu elementu vključevanja regije v svet.

Regija se danes po najpomembnejših kazalcih raziskovalno-razvojnih dejavnosti (RRD) (po deležu inovacijsko aktivnih podjetij med vsemi podjetji v regiji, po bruto domačih izdatkih za RRD (% od regionalnega BDP), po številu zaposlenih v RRD) uvršča med najslabše oz. v spodnjo polovico slovenskih statističnih regij. Eden ključnih ciljev regije v naslednjem programskem obdobju je vzpostavitev infrastrukture oz. krepitev dejavnosti raziskav, razvoja in inovacij (RRI), na področjih, kjer ima regija kompetence in kapacitete, ob večji vlogi univerz (predvsem Univerze na Primorskem) ter v povezavi s ključnimi družbenimi, okoljskimi in tržnimi izzivi.

3.2. STRATEŠKI RAZVOJNI CILJI REGIJE

1. Konkurenčna regija

Regija bo okrepila konkurenčnost gospodarstva, predvsem sektorjev prometa in skladiščenja, turizma (naravni in kulturni turizem, športni turizem, gostinstvo), predelovalnih dejavnosti ter inovativnih in v svet usmerjenih malih in srednjih podjetij (MSP). Koprsko pristanišče bo najuspešnejše pristanišče v mreži severno-jadranskih pristanišč, dobro prometno povezano s svojim zaledjem, vodilno po inovativnosti in skrbi za okolje. Turizem bo v svetu prepoznaven po integralnih in tematskih turističnih proizvodih, ki vključujejo tudi naravne in kulturne danosti, z uveljavljenimi trženjskimi znamkami za območji Krasa in Slovenske Istre, s pomembno usmeritvijo v zeleni in kulturni turizem.

2. Ustvarjalna, inovativna regija

Razvoj regije bodo podpirali centri znanja. Na področju RRI bo vzpostavljeno oz. okrepljeno sodelovanje med znanstveno-raziskovalnimi institucijami, univerzami in gospodarstvom, sodelovanje med podjetji (grozdenje) ter njihovimi združenji.

3. Ljudem prijazna, vključujoča regija

Dosežena bo relativno visoka raven socialne vključenosti in nizkega tveganja revščine, predvsem z raznovrstno ponudbo delovnih mest. Pri tem bodo ključni: učinkovita infrastruktura za razvoj podjetništva, krepitev usposobljenosti za trg dela, podjetnosti in podpora inovativnim oblikam zaposlovanja, vključno s socialnim podjetništvom ter podporne storitve socialnega varstva. Okrepili bomo različne oblike storitev za otroke, mlade, za ljudi s posebnimi potrebami, za starejše, kot tudi programe na področju zdravja, kulture.

4. Regija z razvitim podeželjem in trajnostnim gospodarjenjem z naravnimi in kulturnimi dobrinami

Regija bo okrepila pridelavo visokokvalitetne hrane, vključno s hrano iz morja (ribištvo, marikultura, solinarstvo), ob večji vlogi znanja in s širokim povezovanjem proizvajalcev. Kakovostna, v regiji pridelana hrana bo pomemben element pri razvoju turizma, pa tudi kakovosti življenja prebivalcev. Razvoj podeželja bo vključeval ukrepe za varstvo in razvoj kulturne dediščine, ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti.

5. Regija s trajnostnim gospodarjenjem z energijo, okoljem, prostorom

Regija bo okrepila sistem trajnostne mobilnosti, dogradila infrastrukturo za varstvo okolja, močno izboljšala učinkovitost rabe energije in zagotovila večji delež obnovljivih virov energije, izboljšala prostorsko načrtovanje in upravljanje s prostorom. Svoje urbane potenciale bo globalno okrepila s sodelovanjem s sosednjimi mesti, tudi v čezmejnem prostoru.

3.3. PRIORITETE RAZVOJA REGIJE

PRIORITETA 1: KREPITEV KONKURENČNOSTI GOSPODARSTVA IN ZAPOSLOVANJE

Cilja prioritete sta višja konkurenčnost ključnih sektorjev v regiji (transportno-logističnega, turizma, vključno s kulturnim turizmom, predelovalnih dejavnosti) in porast bruto dodane vrednosti na zaposlenega v regiji kot rezultat tega. Dosežena bosta z razvojem glavnih gospodarskih panog regije, to so transporta-logistike, predelovalnih dejavnosti in turizma. Država bo izvedla ukrepe - izgradnjo

manjkajoče transportne infrastrukture. Večja bo vloga znanja v ključnih dejavnostih, pri podpori obstoječim MSP (grozdenje, internacionalizacija) ter spodbujanju nastajanja novih podjetij, predvsem v perspektivnih dejavnostih na temelju znanja. Poseben ukrep bo namenjen vzpostavitvi centrov znanja (na področjih logistike, turizma in kmetijstva-podeželja ter zdravstvene preventive, obnovljivih virov in zdravega bivanjskega okolja), ki bodo povezali akterje univerze in raziskovalne inštitute, podjetja, podporne inštitucije, stanovska združenja in ostale razvojne akterje v širšem prostoru. Krepitev podjetništva in novonastala inovativna podjetja s tržnim potencialom bodo prispevala k širitvi ekonomske baze in novim delovnim mestom. Vzpostavljeni bodo boljši pogoji tudi za nova podjetja iz naslova neposrednih tujih investicij. Del ukrepov bo usmerjenih v razvoj turizma, predvsem v tesnejše sodelovanje akterjev in z vključevanjem kulturne in naravne dediščine – vzpostavitev Regijske destinacijske organizacije in njenih funkcij pri strateškem in operativnem načrtovanju, razvoju novih produktov, marketingu, razvoju kadrov, pa tudi pri vzpostavitvi turistične infrastrukture in obnovi ter oživljanju kulturne dediščine. Tu sta pomembna predvsem dva projekta: Vzpostavitev atraktivne promenade ob celotni slovenski obali in širitev ponudbe trajnostnih turističnih storitev v povezavi z njo ter vzpostavitev geoparka Kras. Zadnji sklop ukrepov je namenjen spodbujanju zaposlovanja in usposabljanja za delo.

PRIORITETA 2: KREPITEV KVALITETE ŽIVLJENJA IN VKLJUČUJOČA DRUŽBA

Ukrepi in aktivnosti znotraj te prioritete so usmerjeni v izboljšanje pogojev za življenje različnih kategorij prebivalstva regije, tako najmlajših, vključenih v vrtce in osnovne šole, mladine, kot tudi ostarelega prebivalstva in ranljivih ciljnih skupin. Prav tako so aktivnosti usmerjene v krepitev zdravja in aktivnega načina življenja vsega prebivalstva. V to prioriteto sodijo tudi aktivnosti zagotavljanja ustrežnejših stanovanjskih pogojev prebivalstva regije. Zaradi pomembnih socialnih učinkov, vključno z zaposlitvenimi možnostmi (kreativne industrije), ki jih ima kultura na prebivalstvo, so v tej prioriteti zajeti tudi ukrepi in aktivnosti, ki stremijo k trajnejšem razvoju kulturne ponudbe in dostopnosti kulture nasploh. Z aktivnostmi in investicijami na različnih področjih družbenega življenja (otroško varstvo, šolstvo, zdravje, kultura in šport) in z izvajanjem programov za različne ciljne skupine (starejši, invalidi, mladi, ranljive skupine, osebe s težavami v duševnem zdravju) bomo izboljšali pogoje za življenje prebivalstva regije.

PRIORITETA 3: RAZVOJ PODEŽELJA IN TRAJNOSTNO GOSPODARJENJE Z NARAVNIMI IN KULTURNIMI DOBRINAMI

Prioriteta vsebuje programe: Ohranjanje narave in biodiverzitete, Sonaravno kmetijstvo, Razvoj podeželja in Razvoj ribištva. Glavni cilj programa Ohranjanje narave in biodiverzitete je prispevati k ugodnemu stanju ciljnih zavarovanih vrst in habitatnih tipov ter razvoju dejavnosti na območjih Nature 2000, ki temeljijo na aktivnem ohranjanju narave in kulturne dediščine, povezane z naravo. Ukrepi bodo usmerjeni na območje Krasa z Brkini in območje Slovenske Istre. Predvideni so ukrepi za razvoj turistične, parkovne infrastrukture ter prenova objektov kulturne dediščine. To bo povečalo privlačnost območij in vzpostavilo pogoje za razvoj dejavnosti, predvsem zelenega turizma in kmetijstva. Obenem bo ukrep prispeval k zmanjšanju pritiska na naravo in ogrožene habitate. Na območjih Natura 2000 bomo podprli celostno upravljanje, prilagojeno pogojem varovanih območij. Zato bomo na območju Krasa vzpostavili upravljanje v okviru geoparka Kras, ki bo usmerjeno v razvoj specifičnih naravnih potencialov ob upoštevanju omejitev varovanega območja. Tudi na območju Slovenske Istre (območje Dragonje) bomo podprli participativno celostno upravljanje.

Program Sonaravno kmetijstvo izpostavlja pomen integralnega pristopa in krepitve sodelovanja akterjev kmetijstva, ribištva in turizma, ob podpori znanstveno raziskovalne sfere na drugi strani. V okviru ukrepa Krepitev vloge znanja bomo povezali akterje v inovacijsko partnerstvo, ki bo usmerjalo raziskovanje in spodbujalo aplikacijo rezultatov v praksi. Okrepili bomo vlogo Centra mediteranskih kultur za dvig sektorja na višjo strokovno raven: pri uvajanju standardov kakovosti, certificiranju in nadzoru, pri povezovanju proizvajalcev, promocijskih aktivnostih, raziskovalno-razvojnih dejavnostih ter izobraževanju, na vseh ravneh. Spodbujali bomo različne vrste povezovanja (med proizvajalci samimi, s potrošniki, z zadrugami) za večjo profesionalizacijo, za večjo kakovost ter večjo tržno uspešnost proizvodnje. Ukrepi Krepitev naravnih potencialov bo usmerjen predvsem v dolgoročno zagotavljanje zadostnih količin vode, v pripravo strokovnih podlag, projektno-tehnične dokumentacije in izvedbo projektov namakanja.

PRIORITETA 4: INFRASTRUKTURA, OKOLJE IN TRAJNOSTEN PROSTORSKI RAZVOJ

Prioriteta obsega programe Prometna infrastruktura, trajnostna mobilnost; Trajnostna energetika; Infrastruktura za varstvo okolja (komunalne odpadne vode, komunalni odpadki), Oskrba s pitno vodo; Podporne storitve za prostorsko načrtovanje; Trajnostni razvoj urbanega somestja.

Cilja programa Prometna infrastruktura, trajnostna mobilnost sta dva: zagotoviti potrebno prometno infrastrukturo za uspešen razvoj gospodarstva (pristojnosti države) ter krepiti trajnostne oblike mobilnosti kot cenejše in okolju prijaznejše. Prvi ukrep bo vključil projekte prometne infrastrukture, ki bodo del celovite Resolucije o nacionalnem programu razvoja javne prometne infrastrukture. Drugi ukrep Trajnostna mobilnost je usmerjen v vzpostavitev učinkovitega sistema trajnostne mobilnosti, ki bo izhajal iz regionalnega pristopa in zajema aktivnosti na ravni strateškega, prostorskega načrtovanja, pripravo tehnične dokumentacije in izvedbo projektov, pa tudi podpornih aktivnosti, kot so vzpostavitev centra za mobilnost, krepitev javnega prometa, informatizacija, promocijske aktivnosti ipd.

Program trajnostna energetika vključuje ukrep Učinkovita raba energije, ki obsega energetske sanacije javnih stavb v lasti lokalnih skupnosti ter projekte sanacije javne razsvetljave in podporne aktivnosti. Vlaganja bodo zmanjšala stroške za energijo, oživila gradbeništvo, zmanjšala ogljični odtis. Ukrepi Potenciali alternativnih in obnovljivih virov energije bo obsegal pripravo strokovnih podlag za oceno potenciala za energetske izrabe toplote morja in geotermalnega vira oz. potencialno zanimivih virov ter pripravo študije izvedljivosti (tehnične možnosti izrabe ter ekonomičnost postavitve elektrarne). Izvajal se bo projekt plinifikacija Obale.

Program Infrastruktura za varstvo okolja bo v okviru ukrepa Odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda podprl izvajanje investicij operativnih programov za aglomeracije nad 2000 PE ter podprl sanacijo dotrajanih kanalizacijskih omrežij v obalnih mestnih središčih.

Cilj programa Oskrba s pitno vodo je zagotovitev dolgoročno varne, redne in cenovno ugodne oskrbe s kvalitetno pitno vodo na področjih Krasa, Brkinov, Ilirske Bistrice in Obale za naslednjih 30 let.

Podporne storitve za prostorsko načrtovanje: aktivnosti bodo usmerjene v izboljšanje razvojnih potencialov in večjo konkurenčnost čezmejne urbane mreže, okrepljene bodo dejavnosti za pripravo strateških projektov regijskega pomena. Vzpostavljeno bo tesnejše sodelovanje pri pripravi

strokovnih podlag, investicijske, projektne in tehnične dokumentacije za ključne regijske projekte, kar bo med drugim znižalo stroške in okrepilo usmerjenost k skupnim ciljem v regiji. Podprli bomo sodelovanje akterjev v mestnih jedrih za njihovo oživitev in izboljšanje privlačnosti tako za prebivalce kot za turiste. Vzpostavljeno bo integralno upravljanje z obalnim območjem, pripravljeni bodo prostorski dokumenti za morje (na podlagi pred kratkim sprejete Direktive o prostorskem načrtovanju morja) in obalni pas. Območje potrebuje usklajeno prostorsko zasnovo za obalno somestje Koper-Izola-Piran, ki bi izpostavila usklajeno načrtovanje in urejanje ključnih prostorskih vsebin. Ena takih je ureditev ožjega obalnega pasu. Cilj je ureditev promenade vzdolž celotne slovenske obale, ob kateri bodo nanizani projekti v povezavi z razvojem turizma, ohranjanjem kulturne dediščine, rekreacije, varstva narave, trajnostne mobilnosti, urbane prenov, s tem se bodo odprle nove zaposlitvene možnosti.

4. RAZVOJNA SPECIALIZACIJA REGIJE

Najpomembnejše dejavnosti v regiji so transport - logistika, predelovalne dejavnosti ter turizem. Navedene dejavnosti izstopajo po ustvarjeni bruto dodani vrednosti in po številu zaposlenih v dejavnostih.

Regija bo zato v naslednjem programskem obdobju okrepila dejavnosti RRI, na področjih, kjer ima kompetence in kapacitete, ob večji vlogi univerz (predvsem Univerze na Primorskem) ter v povezavi s ključnimi družbenimi, okoljskimi in tržnimi izzivi. Kjer je to potrebno, bo tudi vzpostavila za to potrebno infrastrukturo.

V RRP smo identificirali naslednje ključne družbene, okoljske in tržne izzive: transport, logistika, trajnostni turizem, pridelava in trženje kakovostne hrane, zdrav življenjski slog, pametna okolja (pametna mesta, pametno pristanišče, pametna skupnost), trajnostna energija (URE, OVE), trajnostna mobilnost in raba obnovljivih materialov za zdravo bivanjsko okolje.

K izvajanju Strategije pametne specializacije (SPS) bo regija prispevala s tem, da bo okrepila zmogljivosti in vzpostavila/okrepila infrastrukturo za ustvarjalno uporabo znanja ter podprla učinkovitost podjetniških vlaganj v RRI, usmerjeno v celovite rešitve, od ponudbe proizvodov/storitev do netehnoloških vsebin (poslovni modeli, organizacijske in procesne inovacije, oblikovanje).

Spodbujali bomo povezovanje ključnih partnerjev (podjetij/ostalnih RRI subjektov) za doseganje kritične mase – tako v regiji, na nacionalni ravni ter v čezmejnem prostoru, pa tudi širše, na ravni EU.

Vzpostavili oz. okrepili bomo naslednje strukture za krepitev RRI na ključnih problemskih področjih:

Transport, logistika, trajnostna mobilnost	SIT – Slovenski inštitut tehnologij
Trajnostni turizem	RDO – Regionalna destinacijska organizacija
Pridelava in trženje kakovostne hrane	CMK – Center mediteranskih kultur
Zdrav življenjski slog	Univerza na Primorskem
Pametna okolja	Grozd IKT (pametna mesta, pametno pristanišče...)
Obnovljivi materiali in zdravo bivanjsko okolje	Univerza na Primorskem

5. KLJUČNI PROJEKTI REGIJE

5.1. NACIONALNI PROJEKTI, KI IMAJO STRATEŠKI POMEN ZA REGIJO

- 1) Železniški tir Koper – Divača
- 2) Pristaniška infrastruktura (podaljšanje pomola I - za potrebe rasti kontejnerskega prometa; nadgradnja operativnih obal in priveznih mest v bazenu II in III; druga povezovalna infrastruktura znotraj območja pristanišča)
- 3) HC Koper – Dragonja, HC Jagodje – Lucija
- 4) AC od Postojne/Divače proti Hrvaški (oz. Jelšanam)
- 5) Zagotavljanje kvalitetne in cenovno ugodne vode v regiji

Utemeljitev potrebnosti projektov z vidika doseganja zelenega razvoja regije

Ad. 1) in 2) Železniški tir Koper – Divača in Pristaniška infrastruktura (podaljšanje pomola I za potrebe rasti kontejnerskega prometa; nadgradnja operativnih obal in priveznih mest v bazenu II in III; druga povezovalna infrastruktura znotraj območja pristanišča)

Najpomembnejša gospodarska dejavnost v regiji in temelj bodočega razvoja je transport – logistika, s trgovskim pristaniščem Koper. Dejavnost transport - logistika je v letu 2012 prispevala kar 29,2 % vse dodane vrednosti v regiji, ob tem da je zaposlovala 22,1 % vseh zaposlenih. Ustvari kar trikrat višjo bruto dodatno vrednost v regiji, kot jo ta dejavnost v povprečju v Sloveniji. Perspektive rasti trgovine med Azijo in Evropo (po poti skozi Sueški prekop) so zelo dobre. Posledično se pričakuje rast obsega pretovora v Luki Koper. Ta naj bi se po projekcijah povečal s sedanjih 16 mio ton (brez transshipmenta) do leta 2030 na 33 mio ton (realistični scenarij). Do leta 2030 naj bi se okrog 62 % celotnega pretovora v Luki Koper prepeljalo na trge zalednih držav prek železnice. Če ne bo prišlo do izgradnje drugega tira na progi Koper – Divača in do pravočasnih vlaganj v pristaniško infrastrukturo, bo prišlo do preusmerjanja blagovnih tokov bodisi v druga pristanišča ter na italijansko železniško omrežje oz. na slovensko avtocestno omrežje, s tem pa ne bo izrabljena ključna razvojna priložnost regije.¹ Izgradnja drugega železniškega tira ter pravočasna vlaganja v pristaniško infrastrukturo so zato ključnega pomena za uspešen razvoj regije.

Ad. 3) in 4) HC Koper – Dragonja, HC Jagodje – Lucija in AC Postojna/Divača - Jelšane

V regiji avtocestno omrežje še ni popolnoma dokončano. Manjkajo še odseki hitrih cest na Obali in AC odsek od Postojne/Divače proti Hrvaški (oz. Jelšanam). Izgradnja AC od Postojne/Divače proti Hrvaški (oz. Jelšanam) je v interesu regije. AC bo izboljšala povezanost predvsem območja Ilirske Bistrice s centrom Slovenije in hrvaško Reko, kar bo imelo pozitivne učinke tako na gospodarstvo območja, prometno varnost, okolje, življenjske pogoje v naseljih ob sedanji državni cesti Postojna-Jelšane.

Dokončanje omrežja HC na območju obalnih občin bo imelo pozitivne učinke, pri čemer je iz vidika regionalnega razvoja potrebno izpostaviti tudi naslednje:

- Omrežje HC mora zagotoviti razbremenitev najbolj dragocenega obalnega prostora tranzitnega prometa. Zato se mora HC Jagodje-Lucija končati v Luciji in do hrvaške meje

---

¹ Jože P. Damjan, Koristi in stroški povečane dinamike pretovora iz Luke Koper prek slovenskega ozemlja.

potekati kot 2-pasovna cesta nižjega ranga. Ta HC cesta ne sme prevzeti tranzitnega prometa proti Hrvaški.

- HC Koper – Dragonja je tista, ki naj prevzame tranzit proti hrvaški Istri. Zato mora biti dokončana čim prej, sicer bo tranzit proti Hrvaški stekel po cesti Koper-Lucija in povzročil mnoge negativne posledice v obalnem pasu (prometno preobremenjenost, okoljsko onesnaženje, degradacijo območja ipd).
- Ker je turizem kot ena ključnih gospodarskih panog v regiji močno odvisen tudi od kakovosti okolja/prostora, bi lahko napačen koncept zasnove in termina izvedbe v precejšnji meri nevtraliziral pozitivne učinke same izgradnje.

Ad. 5) Zagotavljanje kvalitetne in cenovno ugodne vode v regiji

V regiji ni zadovoljivo rešeno vprašanje zagotavljanja dolgoročne varne oskrbe s kvalitetno pitno vodo. Obalni del regije se posebej v sušnih obdobjih (med turistično sezono) sooča s pomanjkanjem pitne vode. Nekatera območja preostalega dela regije se oskrbuje s pitno vodo preko hidravlično neustreznega vodovodnega sistema, nekatera območja pa še sploh niso povezana na varno in nadzorovano vodovodno omrežje. Regija tudi nima zagotovljenih zadostnih količin vode za kmetijstvo.

Vprašanje oskrbe s kakovostno pitno vodo je predpogoj nadaljnjega razvoja oz. celo ohranitve sedanje ravni razvoja regije.

S projektom Oskrba prebivalcev s pitno vodo Obale in Krasa bi povezali tri vodovodne sisteme (kraškega, ilirskobistriškega in obalnega) v skupen in varen oskrbovalni sistem ter s povečanjem kapacitete črpanja na vodnem viru Klariči, s povečanjem pretočnosti transportnih cevovodov iz Klaričev in Ilirske Bistrice do stične točke na Rodiku, s sanacijo hidravlično najbolj neustreznih vodovodnih odsekov ter z izgradnjo novih vodovodnih odsekov zagotovili zadostne količine pitne vode v celi regiji za nadaljnjih 30 let.

5.2. REGIJSKI PROJEKTI STRATEŠKEGA POMENA

PRIORITETA 1: KREPITEV KONKURENČNOSTI GOSPODARSTVA IN ZAPOSLOVANJE

- SIT – Slovenski inštitut tehnologij (vrednost: 12,7 mio EUR)
- Center odličnosti za raziskave in inovacije na področju obnovljivih materialov in zdravega bivanjskega okolja (vrednost: do 60,0 mio EUR)
- Tehnološki center in platforma za razvoj pametnega okolja (smart community) (vrednost: 10,3 mio EUR)
- Integrirane storitve za MSP (vrednost: 5,3 mio EUR)
- Izgradnja poslovne cone oz. ekološke poslovne cone z južno obvoznico v mestu Sežana (vrednost: 3,9 mio EUR)
- Središče za oblikovanje in obdelavo kamna: Kamnoseško-razvojno izobraževalni center Krasa (vrednost: 1,6 mio EUR)

- MIC - Medpodjetniški izobraževalni center (vrednost: 4,3 mio EUR)
- REKACE – Regijski karierni center (vrednost: 2,8 mio EUR)
- Garancijska shema – Regionalni razvojni sklad Južna Primorska (vrednost: 18,0 mio EUR)
- Sofinanciranje razvojnih projektov za nastajanje novih start-up podjetij in inovativnih proizvodov ter spodbujanje njihove globalne rasti (vrednost: 1,8 mio EUR)

PROGRAM: RAZVOJ TRAJNOSTNEGA TURIZMA

- Infrastruktura Geoparka Kras (vrednost: 3,8 mio EUR)
- Pomorski potniški terminal Koper (Cruise Slovenia) (vrednost: 3,0 mio EUR)
- Regionalna destinacijska organizacija (vrednost: 2,8 mio EUR)
- Sonaravna ureditev obalnega pasu: Ureditev obale Koper-Izola (vrednost: 6,8 mio EUR)
- Sonaravna ureditev obalnega pasu: Ureditev pešpoti med Lucijo in Sečovljami, ureditev privezov v kanalu Sv. Jerneja (vrednost: 3,0 mio EUR)
- Sonaravna ureditev obalnega pasu: Ureditev skladišč soli v Portorožu (vrednost: 4,8 mio EUR)
- Projekt golf igrišče Portorož v Sečovljah (vrednost: 7,7 mio EUR)

PRIORITETA 2: KREPITEV KVALITETE ŽIVLJENJA IN VKLJUČUJOČA DRUŽBA

- Sredozemski življenjski slog – Vzvod zdravja (vrednost: 15,0 mio EUR)
- Ustvarjalno središče Slovenske Istre (vrednost: 4,8 mio EUR)
- Mreža storitev za starejše in invalide - Medgeneracijsko skupnostno središče (vrednost: 3,3 mio EUR)
- Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše Primorske (vrednost: 1,2 mio EUR)
- Družinski center - programi za otroke, mladostnike in starše (vrednost: 2,8 mio EUR)
- Mreža bivalnih kapacitet z nastanitveno podporo za ranljive skupine (vrednost: 8,0 mio EUR)
- Center za mentalno zdravje (vrednost: še ni opredeljena)

PRIORITETA 3: RAZVOJ PODEŽELJA IN TRAJNOSTNO GOSPODARJENJE Z NARAVNIMI IN KULTURNIMI DOBRINAMI

- Center Mediteranskih kultur (vrednost: 13,5 mio EUR)
- Natura 2000: Razvoj z naravo v porečju Dragonje (vrednost: 2,0 mio EUR)
- Natura 2000: Upravljanje geoparka Kras (vrednost: 1,5 mio EUR)
- Regionalni program namakanja kmetijskih zemljišč in izvedba prioritetnih investicij (vrednost: še ni opredeljena)

PRIORITETA 4: INFRASTRUKTURA, OKOLJE IN TRAJNOSTEN PROSTORSKI RAZVOJ

- Izboljšanje dostopnosti na območju pristanišča – nov(i) vhod(i) (vrednost: 11,0 mio EUR)
- Trajnostna mobilnost – Vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti (vrednost: 20,8 mio EUR)
- Regionalna mreža in sanacije javnih stavb in razsvetljave v lasti lokalnih skupnosti zaradi večje energetske učinkovitosti (vrednost: 42,0 mio EUR)
- Infrastruktura za čiščenje in odvajanje komunalne odpadne vode (vrednost: 34,8 mio EUR)
- Oskrba s pitno vodo (vrednost: še ni opredeljena)

- Trajnostni prostorski razvoj čezmejne urbane mreže (vrednost: 1,8 mio EUR)
- Mestni marketing - Grozd ponudnikov za oživitev starih mestnih jeder (vrednost: 1,7 mio EUR)
- Sonaravna ureditev obalnega pasu: Integralno upravljanje in priprava prostorske dokumentacije (vrednost: 1,1 mio EUR)
- Tehnična podpora za pripravo regijskih projektov (vrednost: 1,5 mio EUR)

5.3. REGIJSKI PROJEKTI NACIONALNEGA POMENA

- Regijska štipendijska shema (vrednost: 2,0 mio EUR)
- Podjetno v svet podjetništva (vrednost: 5,0 mio EUR)
- Garancijska shema – Regionalni razvojni sklad Južna Primorska (vrednost: 18,0 mio EUR)
- Sofinanciranje razvojnih projektov za nastajanje novih start-up podjetij in inovativnih proizvodov ter spodbujanje njihove globalne rasti (vrednost: 1,8 mio EUR)
- Spodbujanje socialnega podjetništva, zaposlovanja in kreativnosti v slovenskih regijah (vrednost: še ni opredeljena)
- Podpora manjšim projektom NVO (vrednost: 2,0 mio EUR)
- Regionalna destinacijska organizacija (vrednost: 2,8 mio EUR)
- Regionalno prostorsko načrtovanje – trajnostni razvoj Slovenije (vrednost: cca. 0,5 mio EUR)
- Trajnostna mobilnost - Vzpostavitev sistema trajnostne mobilnosti (vrednost: 20,8 mio EUR)

Seznam prednostnih regijskih projektov je v Prilogi št. 1.

Karta omrežja naselij je v Prilogi št. 2.

POGLAVJE 2: OPIS MERIL ZA IZBOR IN POSTOPKA IZBORA NAJPOMEMBNEJŠIH PROJEKTOV

OPIS MERIL

Razvojni svet južnoprimorske regije (v nadaljevanju: RSR) je sprejel merila za identifikacijo prioriternih regijskih projektov za uvrstitev v dogovor za razvoj regije (v nadaljevanju: dogovor) na 5. redni seji, ki je potekala 17. 7. 2015. Merila obsegajo splošne pogoje za uvrščanje regijskih projektov v dogovor iz 3. člena Uredbe o izvajanju ukrepov endogene regionalne politike (Uradni list RS, št. 16/13 in št. 78/15) (v nadaljevanju: Uredba), splošna merila za uvrščanje regijskih projektov v dogovor iz 4. člena Uredbe in regijsko specifična merila. Slednja v celoti upoštevajo splošna merila iz 4. člena Uredbe, saj so izpeljana iz le-teh. Regijsko specifična merila so:

- merila glede na vsebino in namen projekta:
  1. število ohranjenih in število novih delovnih mest,
  2. dolgoročni prispevek k raziskovalno-razvojni, inovacijski sposobnosti regije, propulzivni učinek na regijo,
  3. prispevek k razvoju človeških potencialov
  4. prispevek k trajnostnem razvoju človeka, okolja in biodiverzitete
  5. vplivi na prostorski razvoj: prispevek h kakovosti prostorskega razvoja, naselij, krajine ter k razvoju podeželja;
- merila glede na sinergijski učinek:
  1. projekt spodbuja sinergijske razvojne učinke glede prioritet razvojne regije ter spodbuja sodelovanje in mreženje regijskih partnerjev, projektov;
- merila glede na finančno učinkovitost:
  1. razmerje med stroški in koristmi projekta.

OPIS POSTOPKA IZBORA

Za namen ocenjevanja je bila imenovana šestčlanska komisija, ki so jo sestavljali predstavniki RSR (lokalnih skupnosti, gospodarstva, nevladnih organizacij) in RRA. Sestala se je 30. 11. 2015. Pred začetkom ocenjevanja je RRA članom komisije predstavila povzetke 15 prispelih projektnih predlogov. Zatem se je začelo ocenjevanje, ki je potekalo v dveh fazah. V prvi fazi se je preverjalo izpolnjevanje splošnih pogojev za uvrščanje regijskih projektov v dogovor. Izpolnjevanje slednjih je bil pogoj za uvrstitev projekta v drugo fazo ocenjevanja, v kateri se je preverjalo izpolnjevanje splošnih in regijskih meril za uvrščanje regijskih projektov v dogovor.

V prvi fazi se je tako preverjalo, ali so projekti skladni z RRP, s programskimi dokumenti s področja regionalnega razvoja, ki so podlaga za sofinanciranje regijskih projektov, ter s politikami Vlade Republike Slovenije. Ugotavljalo se je, ali projekti zagotavljajo merljivost učinkov in rezultatov, ali imajo opredeljeno okvirno finančno konstrukcijo in ali so izvedljivi v načrtovanem časovnem obdobju.

V drugi fazi je potekalo ocenjevanje glede na splošna in regijska merila. Pri teh je razmerje v težah med posameznimi merili podano v odstotkih. Pri ocenjevanju se je razmerje krajšalo s številom 5

(tako je npr. 15 % "prevedeno" v 3 točke, maksimalni skupni seštevek 100 % "preveden" v 20 točk itd). Krajšanje je omogočilo zožitev razpona možnih ocen, kar je olajšalo ocenjevanje in povečalo preglednost. Vsoto točk posameznega projekta se je nazadnje ponovno pretvorilo v odstotke (seštevek točk se je pomnožilo s številom 5).

Komisija je pri ocenjevanju poleg tega upoštevala prednostne naložbe, navedene v Povabilu razvojnim svetom regij za pripravo in podpis dogovorov za razvoj regije (v nadaljevanju: povabilo). Projekti, ki so bili neskladni s prednostnimi naložbami, so bili tudi zato slabše ocenjeni. Poleg tega se je opirala na projekte oz. vsebine, navedene v Izvedbenem načrtu Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 (v nadaljevanju: INOP).

Pri ocenjevanju projektov, ki bodo predvidoma sofinancirani iz sredstev evropske kohezijske politike, se je upoštevalo tudi merila za izbor operacij Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020 (v nadaljevanju: OP).

Merila za ocenjevanje projektov so v Prilogi št. 3. Ocenjevalni obrazec je v Prilogi št. 4.

POGLAVJE 3: SEZNAM NAJPOMEMBNEJŠIH PROJEKTOV

Projekte se je po zaključku ocenjevanja razvrstilo po vrstnem redu. Razpored je razviden iz priloženega Obrazca št. 1.

POGLAVJE 4: PREDSTAVITEV NAJPOMEMBNEJŠIH PROJEKTOV

Predlagatelji so posredovali 15 projektov, ki jih je komisija ocenila. Prvi trije najboljše ocenjeni projekti so skladni s prioritetami regije, ki so bile posredovane Ministrstvu RS za gospodarski razvoj in tehnologijo julija 2015 kot podatek za proračunski razpravi za proračunski leti 2016 in 2017. Največ točk sta prejela projekta ureditve obalnega pasu **Celovita trajnostna ureditev obalnega in priobalnega pasu** in upravljanja Krasa **Prva faza vzpostavitve geoparka na območju Matičnega Krasa – podporna infrastruktura**.

Nosilka prvega projekta je Mestna občina Koper, partnerki pa sta Občina Piran in Luka Koper d.d. Gre za celovit projekt (8. odstavek 2. člena Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ; Uradni list RS, št.60/2006), ki se nanaša na ureditev promenade ob celotnem slovenskem obalnem pasu, kjer bodo izvedeni projekti v povezavi z razvojem turizma, rekreacije, varstva narave, trajnostne mobilnosti, urbane prenove, skladno z načeli trajnostnega razvoja in koordiniranega celostnega upravljanja z obalnim pasom.

Nosilka drugega projekta je Občina Sežana, sodelujejo pa še preostale tri kraške občine in Občina Miren-Kostanjevica. Namen projekta je vzpostavitev čezmejnega geoparka na območju Matičnega Krasa s podporno infrastrukturo. Partnerke projekta si bodo prizadevale za vpis parka v UNESCO-vo mrežo geoparkov.

Tretji najboljše ocenjeni projekt je **Mladi v svet podjetništva**, predlagatelja Regionalnega razvojnega centra Koper v sodelovanju s Kulturno izobraževalnim društvom PiNA. Projektne aktivnosti bodo usmerjene v podporo zaposlovanju mladih in promocijo socialnih inovacij.

Opisani trije prednostni projekti se predlagajo za neposredno potrditev. Podrobneje so opisani na Obrazcu št. 2.

OPREDELITEV REGIJSKO SPECIFIČNIH PODROČIJ

Skladno z razvojno specializacijo regije v dogovoru opredeljujemo tudi regijsko specifična področja, na katerih ima Obalno-kraška regija pomembne razvojne potencialne. Najpomembnejše dejavnosti v regiji so transport – logistika, predelovalne dejavnosti in turizem, ki so tudi njena razvojna specializacija.

Prvo regijsko specifično področje je opredeljeno v Prioriteti 1: Krepitev konkurenčnosti gospodarstva in zaposlovanje RRP. Prioriteta je skladna s prednostnimi osmi OP: Mednarodna konkurenčnost raziskav, inovacij, tehnološkega razvoja v skladu s pametno specializacijo za večjo konkurenčnost in ozelenitev gospodarstva; Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast; Spodbujanje zaposlovanja in transnacionalna mobilnost delovne sile; Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost. Cilja navedene prioritete RRP sta višja konkurenčnost ključnih sektorjev v regiji in porast bruto dodane vrednosti na zaposlenega. Dosežena bosta z razvojem glavnih gospodarskih panog regije, transporta-logistike, predelovalnih dejavnosti in turizma. Regija bo usmerjena v krepitev vloge znanja v ključnih gospodarskih dejavnostih, podpirala bo mala in srednja podjetja (v nadaljevanju: MSP), spodbujala bo nastajanje novih podjetij, posebej bo podpirala ustanavljanje centrov znanja, ki bodo povezovali gospodarstvo, izobraževalno in raziskovalno sfero. Spodbujalo se bo raziskave in inovacije. Regija je najbolj turistično razvita regija v državi, zato bo posebna pozornost namenjena razvoju turizma in povezovanju turističnih deležnikov.

Poseben sklop ukrepov te prioritete je namenjen spodbujanju zaposlovanja in usposabljanja za delo. Regijski pomen prioritete Krepitev konkurenčnosti gospodarstva in zaposlovanje nakazuje dejstvo, da je med prednostnimi projekti osnutka dogovora kar sedem takšnih, ki sodijo v to prioriteto. S projektom **Integrirane storitve za mala in srednja podjetja v regiji** se želi MSP pomagati pri prodoru na tuje trge, povečati njihovo inovativnost, pripomoči k ustvarjanju novih delovnih mest. **Center odličnosti za raziskave in inovacije na področju obnovljivih materialov in zdravega bivanjskega okolja** bo spodbujal raziskave, razvoj, inovacije ter krepil mednarodno sodelovanje izobraževalnih in raziskovalnih institucij. **Tehnološki center in IKT platforma za razvoj pametne skupnosti (smart community)** bo vzpostavil potrebno tehnološko bazo, ki bo osnova za razvoj pametnega okolja. V njegovem okviru se bodo razvijali: center za promet, okolje, energetiko, storitve ter analize, planiranje in izredne razmere. **Regijska destinacijska organizacija Istra – Kras** bo skrbelo za povezovanje, razvoj in promocijo turističnih ponudnikov v regiji. Usposobljeni turistični kadri so pomemben promotor regije na tujih trgih. K temu si bo prizadeval projekt **Kompetenčni center za turizem**. Projekt **Muzej turizma** pa bo predstavljal obogatitev turistične ponudbe. Področje zaposlovanja in izobraževanja obravnava projekt **Regijski karierni center**, ki bo razvil mrežo svetovalnih ustanov za vseživljenjsko karierno orientacijo, osebni razvoj in vseživljenjsko učenje.

Drugo regijsko specifično področje sodi v Prioriteto 4: Infrastruktura, okolje in trajnosten prostorski razvoj, ki med drugim obsega trajnostno energetiko in oskrbo s pitno vodo. Skladna je s prednostnima osema OP: Trajnostna raba in proizvodnja energije ter pametna omrežja ter Boljše stanje okolja in biotske raznovrstnosti. Na področju energetike si bo regija prizadevala za povečanje stopnje samooskrbe, zmanjšanje rabe energije in stroškov za ta namen, zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov ter za manjše stroške v gospodarstvu z energetske sanacije stavb. Glavnina ukrepov bo usmerjena v izboljšanje učinkovitosti rabe energije in promocijo obnovljivih virov energije. Projekt **Energetska samooskrba regije preko projektov izvedenih po principu energetskega pogodbeništv**a predvideva izdelavo regijskega akcijskega načrta za trajnostno energijo, uvedbo sistema upravljanja z energijo in energetske sanacije stavb. Ena izmed prednostnih nalog v regiji je tudi rešitev vprašanja zagotavljanja dolgoročne varne oskrbe s kakovostno pitno vodo. Istrski del regije se posebej v sušnih obdobjih sooča s pomanjkanjem pitne vode. Poleg tega so deli vodovodnega sistema hidravlično neustrezni. Doslej predlagane rešitve za opredelitev dodatnega vodnega vira niso bile realizirane. Projekt **Oskrba s pitno vodo Istre in Krasa** predlaga izvedbo projekta povezave treh vodovodnih sistemov (kraškega, ilirskobistriškega in istrskega) in treh vodnih virov (Brestovice, Bistrice in Rižane). Projekt **Zaščita vodnega vira pitne vode za celotno slovensko Istro** pa je usmerjen v preprečitev nadaljnega onesnaževanja reke Rižane.

Tretje regijsko specifično področje se nanaša na Prioriteto 2: Krepitev kvalitete življenja in vključujoča družba. Prioriteta je usmerjena v izboljšanje življenjskih pogojev prebivalstva, krepitev zdravja in aktivnega načina življenja ter izvajanje programov za različne ciljne skupine, med katerimi so tudi osebe s težavami v duševnem zdravju. Prioriteta je skladna s prednostno osjo Socialna vključenost in zmanjševanje tveganja revščine v OP. Skrb za zdravje prebivalstva je v RRP opredeljena z boljšo dostopnostjo do programov zdravega življenjskega sloga, razvijanjem preventivnih programov in specializiranih programov za ohranjanje zdravja. Te problematike naslavlja projekt **V objemu Mediterana, Sredozemski življenjski slog – vzvod zdravja**, ki predvideva vzpostavitev centra odličnosti s centrom za raziskave, usposabljanje strokovnjakov, s programi vseživljenjskega učenja in vadbenimi površinami ter nadgradnjo obstoječega Centra mediteranskih kultur, ki deluje v okviru Univerze na Primorskem. Prioriteta RRP nadalje predvideva izboljšanje dostopnosti do zdravstvenih storitev ter nudenje psihosocialne pomoči in podpore. V okviru **Obalno-kraške mreže projektov na območju duševnega zdravja** je tako predvidena vzpostavitev modela celostne obravnave duševnega zdravja in izboljšanje dostopnosti do storitev.

Zgoraj navedeni prednostni projekti, so prav tako uvrščeni v osnutek dogovora, in so podrobneje opisani na Obrazcu št. 2. Njihovo financiranje ni predvideno iz naslova neposredne potrditve, temveč iz drugih razpoložljivih virov financiranja.

RSR je sprejel zgoraj navedene regijske projekte za uvrstitev v osnutek dogovora za razvoj regije na 6. redni seji, dne 11. 12. 2015. Sklep je v Prilogi št. 6. Sklep RSR o potrditvi kvantificiranih meril za ocenjevanje regijskih projektov za uvrstitev v dogovor za razvoj regije pa je v Prilogi št. 5.